

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำและบรรยากาศองค์การกับการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนี้ คือ ครูผู้สอนจากสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ในเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย จำนวน 57 แห่ง จำนวน 1,098 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 523 คน รวมทั้งสิ้น 1,611 คน จากสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 9 แห่ง, สถานศึกษานขนาดกลาง จำนวน 22 แห่ง และสถานศึกษานขนาดเล็ก จำนวน 26 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่องนี้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนจำนวน 295 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 195 คน และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจำนวน 33 คน รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 523 คน จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย(Simple Random Sampling) โดยใช้สูตรของ Yamane's (บุญเรียง, 2539 : 183 – 184)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย

n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N=จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e=ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้=0.05)

สำหรับรายละเอียดจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างนำเสนอในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนสถานศึกษาและผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาด สถานศึกษา	จำนวน สถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง			
			หัวหน้า กลุ่มสาระ การเรียนรู้	หัวหน้า กิจกรรม พัฒนา ผู้เรียน	ครู	รวม
ใหญ่	9	593	27	9	137	173
กลาง	22	550	80	10	96	169
เล็ก	26	468	88	14	62	181
รวม	57	1,611	195	33	295	523

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ขอบข่ายในการพัฒนาบุคลากร แล้วนำมา
กำหนดเป็นขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

2.1.1 ศึกษาถึงภาวะผู้นำ กระบวนการพัฒนาบุคลากร วิธีการพัฒนาบุคลากร
และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลากร จากนั้นจึงสร้างแบบสอบถามจากแบบสอบถามที่ได้มี
การนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลแล้ว โดยเฉพาะแบบสอบถามของ วรพร สอนเสริม (2548) ในเรื่อง
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาตนเองของพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงาน
ใหญ่ในเรื่องบรรยากาศองค์การ

2.1.2 นำข้อคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาสร้างเป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัย
จากนั้นนำไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

2.1.3 นำข้อคำถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา(content validity) มีค่าเท่ากับ 0.967 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.1.4 จัดทำแบบสอบถามให้เป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย แล้วนำไปทดลองใช้

2.1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ในสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดร จำนวน 3 แห่ง ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 27 คน และครูผู้สอนจำนวน 27 คน รวม 54 คน เพื่อหาความเที่ยง(reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค(Cronbach's coefficient) ได้ความเที่ยง 0.825

2.1.6 ปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อการวิจัย หลังการทดลองใช้

2.1.7 จัดทำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้

2.2 ลักษณะของเครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบเลือกตอบ(Check List) เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ระดับรายได้ ขนาดสถานศึกษา ตำแหน่ง สถานภาพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดความคิดเห็น โดยให้เลือกตอบได้คำตอบเดียว ใช้มาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวของลิเคอร์ท(Best and Kahn, 1986, p. 181 – 182 อ้างถึงใน ทิพวรรณ เจริญผล, 2542 : 63) โดยกำหนดระดับความคิดเห็นในด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย โดยให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

มีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มีความคิดเห็นด้วยมาก	ให้ 4 คะแนน
มีความคิดเห็นด้วยปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
มีความคิดเห็นด้วยน้อย	ให้ 2 คะแนน
มีความคิดเห็นด้วยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวของลิเคอร์ท(Best and Kahn, 1986, : 181 – 182 อ้างถึงใน ทิพวรรณ เจริญผล, 2542 : 63) โดยกำหนดระดับความคิดเห็นในด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย โดยให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

มีความคิดเห็นมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มีความคิดเห็นมาก	ให้ 4 คะแนน
มีความคิดเห็นปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
มีความคิดเห็นน้อย	ให้ 2 คะแนน
มีความคิดเห็นน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามวัดความคิดเห็น โดยให้เลือกตอบได้คำตอบเดียว

ใช้มาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวของลิเคอร์ท(Best and Kahn, 1986, p. 181 – 182 อ้างถึงใน ทิพวรรณ เจริญผล, 2542 : 63) โดยกำหนดระดับความคิดเห็นในด้านบรรยากาศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย โดยให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

มีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มีความคิดเห็นด้วยมาก	ให้ 4 คะแนน
มีความคิดเห็นด้วยปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
มีความคิดเห็นด้วยน้อย	ให้ 2 คะแนน
มีความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ตอนที่ 5 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาบุคลากรของครูในสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และขอความร่วมมือกลุ่มตัวตอบแบบสอบถาม และกำหนดเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.2 ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามด้วยตนเอง
- 3.3 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา โดยคัดเลือกรับที่สมบูรณ์มา ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการกระทำข้อมูล ดังนี้

4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีคำตอบครบถ้วนสมบูรณ์เท่านั้น

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

4.3 จัดทำคะแนนตามน้ำหนักที่กำหนดตามแนวคิดของลิเคอร์ (Best and Kahn, 1986 : 181 – 182 อ้างถึงใน ทิพวรรณ เจริญผล, 2542 : 66) ดังนี้

ระดับความคิดเห็น

5 หมายถึง มีความคิดเห็นมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำหลักการทางสถิติเข้ามาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

4.4.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1) ค่าร้อยละ ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean หรือ $\bar{X}$)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนค่าเฉลี่ยหรือค่าเฉลี่ย

x แทน ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามวิจัย

f แทน จำนวนความถี่ของแต่ละค่าตัวเลขหรือคะแนน

$\sum fx$ แทน ค่า fx ทั้งหมด

R แทน อันดับของค่าเฉลี่ย

นำค่าเฉลี่ยของแต่ละความคิดเห็นในการพัฒนาบุคลากรที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสถานศึกษาแต่ละขนาด จากนั้นนำค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้แปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

4.4.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.)

$$S.D. = \frac{\sum f(x - \bar{x})}{N}$$

4.5 วิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

Karl Pearson (1900 อ้างถึงใน สิริชัย 2545 : 213 – 221) ได้พัฒนาตัวชี้วัดความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร (โดยตัวแปรทั้งสองต่างเป็นค่าต่อเนื่องหรือวัดในสเกลอันตรภาค/อัตราส่วน) เรียกว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's r) ซึ่งมีสูตรการคำนวณ คุณลักษณะสำคัญ และการทดสอบนัยสำคัญดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน คำนวณจากสูตร

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} เป็น ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

$\sum X$ เป็น ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 1 (X)

$\sum Y$ เป็น ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 2 (Y)

$\sum XY$ เป็น ผลรวมของผลคูณระหว่างข้อมูลตัวแปรที่ 1 และ 2

$\sum X^2$ เป็น ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 1

$\sum Y^2$ เป็น ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 2

N เป็น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

สรุปข้อเสนอแนะในความคิดเห็นในการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาของ
แบบสอบถามปลายเปิด และสรุปเนื้อหา โดยการสังเคราะห์หมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

